

Eva Åkessons tal i domkyrkan vid vårpromotionen 27 maj 2016

Herr Landshövding,
Herr Hedersmedlem,
Företrädare i rektorsämbetet,
Konsistoriets ordförande,
Rektorskolleger,
Doctores Jubilarii,
Doctores Juvenis,
Mina damer och herrar!

Det är en särskild ära för mig att i dag hälsa välkommen till det akademiska läsårets sista stora högtid, vårpromotionen. När jag säger *särskild* ära så menar jag det verkliga. Det är nämligen första gången på åttionio år som Uppsala universitetet promoverar doktorer här i domkyrkan. Senaste gången var 1927, då universitetet firade sitt 450-årsjubileum. Då var Ludvig Stavenow rektor, och akten inleddes med att ärkebiskop Nathan Söderblom promoverade ett antal av Kunglig Maj:t utnämnda teologie doktorer, enligt den ordning som då tillämpades för sista gången. Tiderna har förändrats men vi är tacksamma för att återigen kunna genomföra de nio fakulteternas promotioner i domkyrkan nu när universitetshuset är stängt för renovering.

Det är inte bara universitetshuset som genomgår en förvandling just nu. Segerstedthuset har rest sig bortanför Botaniska trädgården. Vid Engelska parken pågår uppförandet av Humanistiska teatern, en gränsöverskridande mötesplats med det humanistiska samtalet som utgångspunkt. Vid Polacksbacken går förberedelserna för Ångströmlaboratoriets etapp fyra in i slutfasen. Jag vill även nämna vårt engagemang i den nationella forskningsanläggningen MAX i Lund.

Den 21 juni, på årets längsta och ljusaste dag, invigs MAX IV – världens ljusstarkaste synkrotronljusanläggning, vilken blir av största betydelse för Uppsala universitet.

En del säger att forskning alltmer har blivit en materialsport. Denna utveckling märks inom alla vetenskapliga områden, inte minst inom humaniora och samhällsvetenskap, där nya databaser behövs. Ansvaret vilar tungt på oss forskningsintensiva lärosäten. Vi tar detta ansvar genom att erbjuda infrastrukturer som står till det nationella och internationella forskarsamfundets förfogande. SciLife-lab är ett lysande exempel. För att vi ska kunna axla detta ansvar även i framtiden krävs ökade basresurser. Vi ser fram emot höstens forskningsproposition, där vi förväntar oss att regeringen lever upp till sina löften om höjda basanslag.

Fler gränsöverskridande satsningar är på gång. I universitetets reviderade forskningsstrategier lyfter vi fram utmaningsdrivna initiativ som integration,

migration, rasism, antibiotika, medicinsk teknik och en forskarskola i didaktik. Vi gör det genom att förena traditionell disciplinstyrka med nya gränsöverskridande perspektiv. Dessa breda ansatser är möjliga genom att vi är ett fullskaligt universitet med nio fakulteter inom tre vetenskapsområden, vilka samarbetar utmärkt. Jag vill uttrycka min uppskattning för det konstruktiva samarbete som visas av vicerektorer, dekaner och prefekter.

Kvaliteten i vår forskning utvärderas i KoF 17, vår tredje lärosätesövergripande forskningsutvärdering. Denna gång undersöker vi särskilt hur de kvalitets- och förnyelsedrivande processerna fungerar i våra forskningsmiljöer.

Det är och måste vara ett lärosätesansvar att låta genomföra kvalitetsutvärderingar med externa granskare – det ansvaret bottnar i våra kärnvärden om kollegial kvalitetskultur, autonomi och akademisk frihet. Att vi klarar detta är viktigt för att vi skall kunna behålla samhällets förtroende. Det gäller även i högsta grad vår förmåga att förebygga och beivra oredlighet och forskningsfusk.

Uppsala universitet har i alla tider levt i nära samspel med sin omgivning. Samverkan med näringsliv och samhälle är i dag en integrerad del av både forskning och utbildning. I några fall har samverkan bedömts som så viktig och långsiktig att universitetet har valt att ingå strategiska partnerskap. Förra året slöt vi ett sådant avtal med ABB, i år med Uppsala kommun. Fler kommer att följa framöver.

Uppsala universitet har gjort pionjärinsatser när det gäller att utveckla nya samverkansformat. Konceptet AIMday – som står för Academy-Industry-Meeting Day – vilar på den enkla men geniala idén att låta representanter från näringsliv och offentlig sektor definiera dagordningen genom att skicka in frågor som de vill diskutera med universitetets forskare. Sedan starten inom det materialvetenskapliga området 2008 har AIMday som koncept visat sig fungera inom de flesta områden, och den utnyttjas nu regelbundet vid andra universitet inom och utom Sverige. Senast i förra veckan deltog Uppsalaforskare i en AIMday på temat Smart Industries, som ägde rum i Brasilien.

Under den senaste tiden har studieavgifterna diskuterats i media. Avgifterna infördes 2011 utan ordentlig konsekvensanalys och utan ett ordentligt stipendiesystem som utlovats. Uppsala universitet driver frågan om inrättandet av en nationell stipendiestiftelse, gärna med Dag Hammarskjölds namn. Jag presenterade denna tanke för några veckor sedan för forskningsminister Helene Hellmark Knutsson och den blev väl mottagen.

Uppsala universitet står, som ni hör, väl rustat för sitt högsta syfte: att verka för en bättre värld. Väl rustade står också ni, unga doktorer, som nu har avlagt doktorsexamen, den högsta examen vi kan dela ut. Vi gläds med er i dag och

gratulerar er till era framgångar. Nu skall ni ta nästa steg i karriären. Uppsala universitet kommer att fortsätta att måna om er och er situation även efter att dagens festligheter har övergått i vardag. Förra året inledde vi en satsning på meriteringstjänster och den fortsätter. Jag är övertygad om att ni går en ljus framtid till mötes. Många av er kommer att möta den utanför Uppsala universitet, vilket är både naturligt och sunt: mobilitet är viktigt.

Jag hoppas att ni kommer att känna er som Uppsala-alumner i hjärtat var ni än kommer att befinna er.

Jag vill till slut också vända mig till några verkliga Uppsala-alumner, nämligen till er jubeldoktorer, som nu efter femtio år återvänder till Alma mater upsaliensis. För några av er är "återvända" inte rätt ord, eftersom ett flertal före detta professorer och docenter vid Uppsala universitet finns bland er, däribland min företrädare som rektor Stig Strömholm och förutvarande prorektor Lars-Olof Sundelöf. Andra jubeldoktorer har verkat som professorer i andra länder eller gjort framgångsrika insatser på andra områden. Under ett halvt århundrade har ni alla bidragit till vetenskapens utveckling och därmed till en bättre värld. Vi tackar er varmt för era mångåriga och hedrande insatser. Varma gratulationer till era jubeldoktorat!

Unga doktorer, jubeldoktorer, vänner till Uppsala universitet, mina damer och herrar: varmt välkomna till Uppsala universitets vårpromotion 2016. Dixi.